

**Nerevidirano poročilo o poslovanju
družbe DARS d. d.
v prvem polletju 2019**

Ljubljana, avgust 2019

Kazalo

I.1	Podatki o družbi.....	3
I.2	Ključni poslovni podatki.....	4
I.3	Poslovna tveganja.....	4
I.4	Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji.....	7
I.5	Analiza poslovanja.....	10
I.6	Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2019 do dne priprave poročila.....	12
I.7	Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila.....	13
	Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov.....	35
	Izjava o odgovornosti uprave.....	35

I.1 Podatki o družbi

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
KRATICA	DARS d. d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje tel.: (03) 426-40-71 faks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana tel.: (01) 300-99-00 faks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si , www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.322.284.139,63 EUR
ŠT. IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS d. d. je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS d. d. je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d., (v nadaljevanju SDH). DARS d. d. pri svojem poslovanju upošteva pri SDH sprejet Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS d. d.:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS d. d. ter ureja stvarnoppravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS d. d. se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS d. d. v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS d. d. nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS d. d., odplačna.

I.2 Ključni poslovni podatki

Ključni poslovni podatki v EUR	I-VI 2019	I-VI 2018	Indeks 2019/2018
Prihodki	251.435.094	225.198.922	112
Odhodki	154.898.185	145.080.656	107
Čisti prihodki od prodaje	223.693.760	214.098.230	104
Prihodki iz poslovanja	250.874.990	221.480.212	113
Poslovni stroški	134.029.708	124.640.324	108
Poslovni izid iz poslovanja	116.845.282	96.839.888	121
EBITDA	207.033.452	180.746.690	115
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	78.194.897	64.895.796	120
	30. 6. 2019	30. 6. 2018	Indeks 2019/2018
Sredstva	5.615.657.802	5.735.708.725	98
Osnovni kapital	2.322.284.140	2.322.284.140	100
Kapital	3.033.780.875	2.875.171.100	106

Število zaposlenih	Leto 2019	Leto 2018	Indeks 2019/2018
Na dan 30. 6.	1251	1208	104

I.3 Poslovna tveganja

V družbi DARS d. d. smo izpostavljeni različnim vrstam tveganj, ki jih redno spremljamo, preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila ključna tveganja pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana. V prvem polletju leta 2018 pri upravljanju s tveganji nadaljujemo z nadgrajeno metodologijo. Tako je proces upravljanja tveganj vpet v vse ravni našega delovanja, tveganja pa obvladujemo sistematično s pomočjo vzpostavljenega registra tveganj, v katerem so popisana in ovrednotena vsa tveganja ter ukrepi oz. kontrole, s katerimi tveganja obvladujemo.

Prepoznana tveganja, ki smo jim namenili posebno pozornost, so:

- omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj in neustrezna alokacija sredstev, namenjenih za vlaganje v nove investicije in poravnavo finančnih obveznosti
- naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj,
- obrestno tveganje,
- tveganje prihodkov,
- izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija),
- porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih,
- skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu.

Omejena razpoložljiva finančna sredstva za vlaganje v razvoj

Za zagotavljanje in ustrezno razporeditev sredstev za obnove avtocestne infrastrukture je oddelek za cestno infrastrukturo v sodelovanju z oddelkom za obnove tako kot že v letu 2018, ponovno pripravil Plan ukrepov za triletno obdobje (2019-2021), ki temelji na ugotovitvah spremljanja stanja infrastrukture, analizah ekspertnega sistema, analizah strokovnih skupin ter na strokovnih ocenah vrednosti predlaganih ukrepov in predstavlja izhodišča za ustrezno načrtovanje investicijskih obnovitvenih del. V dokumentu so k vsem predvidenim ukrepom v naslednjih treh letih dodane okvirne vrednosti del predvsem z namenom, da so ustrezne službe prehodno seznanjene s predvidenimi potrebami po zagotavljanju finančnih sredstev za vlaganja v obstoječo infrastrukturo.

Pristojne službe morajo planiranje potrebnih sredstev za investicijska vlaganja na obstoječi infrastrukturi prilagoditi potrebam, izraženim v navedenem dokumentu.

Naraščanje števila nesreč oz. padec stopnje varnosti

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma padec stopnje prometne varnosti, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Tako v prvi vrsti pri izvajanju ukrepov s področja prometne varnosti spoštujemo ne samo zahteve domače zakonodaje, ampak prav tako obveznosti, ki nam jih nalagajo evropske direktive, hkrati pa tudi na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področja prometne varnosti, uporabe naprednih IT tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. V letu 2019 intenzivno sodelujemo na zakonodajnem področju sekcijskega merjenja hitrosti. Projekti prometne varnosti, posebej nove odbojne ograje in naletni mehovi, nam dajejo pozitivne učinke varnosti. V celotnem konceptu obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa, se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajamo iz nadzornih centrov predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter nudenje informacij uporabnikom. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, se odzovemo na spremembe v luči neugodnih izidov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito preučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo termenske plane dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe ves življenjski cikel od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, npr. garancije, in so dolžni opozoriti, da se le-ti tekoče obnavljajo. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja IT sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Vzpostavljen imamo sistem neprekinjenega delovanja informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) in uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov. Kot eno izmed metod prepoznavanja groženj uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije. Prepoznane grožnje, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture obvladujemo z rednim vzdrževanjem, rednim izvajanjem varnostnega kopiranja, vzpostavljenimi protipožarnimi zidovi in protivirusnimi programi, nadgradnjami programske in strojne opreme, posodabljanjem varnostnih politik in povečevanjem informacijske varnosti pa tudi z izvajanjem jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe. Na nekaterih ključnih segmentih smo v preteklem letu že pričeli z vzpostavljanjem sistema vzdrževanja 24 ur dnevno vse dni v letu oz. 24/7/365). Na določenih ključnih ITS sistemih smo pričeli z vzpostavljanjem aplikacij, ki omogočajo avtomatsko javljanje napak. Napake se obdelujejo v nadzornih centrih, kjer so zaposleni stalno prisotni, tako da je mogoč takojšnji odziv na izredne dogodke. Prav tako je v področju TK organizirana stalna pripravljenost s strani notranjih kadrov. Storitve, za katere nismo zadosti usposobljeni oziroma nimamo zadosti kadrovskega virov, pa izvajamo tudi s pomočjo zunanjih pogodbenih izvajalcev.

Izpad prihodka pri delovanju novega sistema DarsGo in delovanje sistema DarsGo

Vpeljava novega sistema DarsGo je bila ključnega pomena za DARS d. d., saj mora biti zagotovljeno plačevanje cestnine za vozila nad 3,5 t največje dovoljene mase, ki je največji in najpomembnejši vir prihodka družbe. Pri delovanju novega sistema DarsGo smo kot pomembno tveganje prepoznali tveganje izpada prihodka iz naslova cestninjenja tovornih vozil nad 3,5 tone največje dovoljene mase, zato smo že v sami pogodbi o vzpostavitvi in delovanju sistema DarsGo z izvajalcem storitev dogovorili ustrezne parametre v sporazumih o ravni storitev (SLA). V fazi implementacije sistema DarsGo smo skupaj s pogodbenima inženirjema izvajali preverjanja in testiranja funkcionalnosti dobavljene rešitve. V sodelovanju z zunanjim izvajalcem, ki razpolaga tudi s strokovno izobraženim kadrom s področja revidiranja informacijskih sistemov, smo opravili revizijo delovanja sistema.

Vzpostavljen pa je tudi sistem nadzora kakovosti delovanja sistema v okviru organizacijske enote za tehnični nadzor in analizo delovanja sistema DarsGo, katere odgovornost je spremljanje delovanja sistema DarsGo, stalno ocenjevanje obsega in kakovosti storitev (pa tudi razvoj in vzdrževanje modela monitoringa), kot so opredeljene v sporazumih o ravni storitev, ki so sestavni deli pogodbe z izvajalcem vzpostavitve sistema DarsGo.

Sistem DarsGo ima vzpostavljen sistem neprekinjenega delovanja in uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Ocenjujemo, da sistem z vsemi podsistemi DarsGo deluje dobro in zanesljivo, so pa potrebne še določene izboljšave, predvsem v smislu zagotavljanja še prijaznejšega sistema za uporabnike – stranke in tiste, ki sistem upravljajo.

Ekonomska upravičenost investicijskih vlaganj

Tveganje ekonomske upravičenosti investicijskih vlaganj v družbi DARS d. d. obvladujemo z različnimi kontrolnimi mehanizmi. Za preverjanje ekonomske upravičenosti ukrepov na cestni infrastrukturi že več let uporabljamo ekspertni sistem PMS DARS, za manjše investicije pa izvajamo še strokovne ekonomske presoje s pomočjo zunanjih strokovnjakov. V prvi fazi preverjamo predvsem funkcionalnost posameznih elementov infrastrukture in varnost za uporabnike avtocest, v nadaljevanju pa še trajnost in stopnjo poškodovanosti. Za premostitvene objekte nadaljujemo s pričetim projektom uvedbe ekspertnega sistema gospodarjenja s temi objekti – BMS DARS, za katerega načrtujemo dokončno operativnost v letu 2020. Za projekte, vezane na energetske učinkovitost podjetja, pripravljamo analize stroškov in koristi, ki predstavljajo podlago za odločanje o implementaciji posameznega ukrepa, za ITS sisteme se v prvi vrsti preverja upravičenost z vidika varnosti za uporabnike avtocest, pri obnovah in vlaganjih v elektrostrojno opremo pa se upošteva več različnih vidikov (v teku je projekt uvedbe dolgoročnega planiranja obnov ESO).

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s pripravo čim bolj realnih napovedi prihodkov za prihodnje obdobje, ugotavljanjem morebitnih odstopanj od poslovnega načrta ter z načrtovanjem ukrepov, ki bodo morebitno vrzel premostili. Vse spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora družba DARS najprej uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS, usklajeno pobudo pa mora nato potrditi Ministrstvo za infrastrukturo, ki pripravi predlog sklepov vlade, ki so osnova za implementacijo sprememb. Tudi v letu 2019 nadaljujemo z aktivnostmi za obvladovanje tveganja zmanjševanja prihodkov na področju cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t, ki je s tega vidika najbolj dinamično, saj se cena razlikuje glede na emisijski razred vozila, ob tem, da nosijo ta vozila tudi večjo utež v pokrivanju stroškov cestninskih cest glede na njihovo opravljeno prometno delo. Pri načrtovanju cenovne politike cestninjenja je bilo v letu 2018 potrebno upoštevati spremembe, ki jih je prinesla uvedba DarsGo sistema s 1. 4. 2018. Uvedba DarsGo sistema je omogočila cestninjenje tudi na cestninskih odsekih, kjer to do tedaj ni bilo mogoče, zato se je število cestninskih kilometrov povečalo, kar pozitivno vpliva na prihodke. Je pa uvedba DarsGo povzročila tudi, da se je struktura vozil glede na emisijske razrede EURO spremenila v prid čistejših vozil, kar je imelo negativen vpliv na prihodke. Konstantna skrb za ohranjanje dobrih odnosov s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS ter odzivnost na njihove pobude, ki izboljšujejo kakovost uporabe avtocestnega omrežja gradijo kar se da stabilno okolje za doseg dogovora z njimi o potrebnih spremembah cenika cestnine in s tem prihodkov.

Izguba kompetentnega oz. ključnega kadra (nezaželena fluktuacija), porast deleža aktivno nezavzetih zaposlenih

Tveganje izgube kompetentnega oz. ključnega kadra v družbi DARS d. d. zmanjšujemo z oblikovanjem ustvarjalnega, varnega in zanimivega delovnega okolja. Z namenom pridobivanja povratnih informacij o delovnem okolju s strani zaposlenih izvajamo raziskave o organizacijski klimi in zadovoljstvu zaposlenih, katerih rezultati predstavljajo podlago za oblikovanje letnega programa aktivnosti. Z namenom izboljšanja počutja zaposlenih na delu izvajamo ukrepe v okviru polnega certifikata Družini prijazno podjetje, ki med drugim zaposlenim omogoča lažje usklajevanje delovnih in družinskih obveznosti. Zaposlenim je bilo znotraj družbe omogočeno tudi izobraževanje in usposabljanje za osebni in profesionalni razvoj.

Pri primerjavi zavzetosti zaposlenih po metodi Gallup smo zaznali izboljšanje in sicer na račun nižjega deleža nezavzetih in aktivno nezavzetih zaposlenih. V cilju izboljšanja zavzetosti zaposlenih, odprave prepoznanih slabosti in tveganj na področju upravljanja s kadri je bila v letu 2018 pripravljena tudi Strategija upravljanja s kadri 2020, katere akcijski načrti predvideva in izvaja ukrepe za preprečevanje nezaželene fluktuacije, porasta deleža

nezavzetih in aktivno nezavzetih zaposlenih ter podpira kompetentnost zaposlenih in izboljšanje organizacijske kulture. Pristopili smo k izvajanju ukrepov za krepitev kompetentnosti starejših zaposlenih ter boljšega medgeneracijskega sodelovanja in komunikacije. Ker se zavedamo, da imajo vodje velik vpliv na uspešno delo zaposlenih, smo v letu 2018 pristopili tudi k ponovnemu merjenju kompetenc vodij DARS z namenom preveritve stanja vodstvenih kompetenc in prepoznave morebitnih vrzeli v procesu vodenja, ki bi se lahko odrazile kot tveganje za izgubo kompetentnega kadra ali zmanjšanje zavzetosti zaposlenih. Zaposlenim je bilo v večjem obsegu kot predhodna leta omogočeno pridobivanje specifičnih aktualnih strokovnih znanj in veščin izven okvirov DARS na različnih strokovnih srečanjih v Sloveniji in v tujini, s katerim je bila zaposlenim omogočena profesionalna in osebna rast.

Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V prvi polovici leta smo v družbi za zmanjšanje tveganj za varnost in zdravje delavcev pri delu izvajali izobraževanja, praktična usposabljanja za varno delo na področju vzdrževanja.

Voznike strojnikov smo usposabljali za delo z različno mehanizacijo (težko gradbeno mehanizacijo, z viličarjem, z avtodvigali, z dvižnimi napravami za delo na višini), za delo s fitofarmaceutskimi sredstvi in sečnjo drevja v gozdarski šoli v Postojni. Organizirali smo usposabljanje hišnikov za upravljanje s sistemi centralnega ogrevanja po zahtevah Energetskega zakona.

Terenske delavce smo napotili na cepljenje proti klopnem meningoencefalitisu.

Pripravili smo revizijo ocene tveganj za varnost in zdravje delavcev pri delu, saj so bile v preteklem letu v družbi uvedene številne novosti, ki so povzročile spremembo v organiziranosti družbe, z nabavo nove delovne opreme pa tudi spremembe nivoja varnosti delavcev pri delu. V skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju moramo o oceni tveganj izvesti še posvetovanje z delavci oz. Svetom delavcev, kar bomo opravili po zaključku letnih dopustov.

Izvedli smo tudi postopek javnega naročila za dobavo osebne varovalne opreme. Za dobavo varovalne obutve imamo sklenjen okvirni sporazum z dvema dobaviteljema tako, da lahko delavci izbirajo med različno obutvijo.

Pričakujemo, da bo s tem prišlo do dviga zadovoljstva zaposlenih kar zagotovo pozitivno vpliva na njihovo večjo zbranost pri delu in s tem tudi na večjo varnost. Po zaključku usposabljanj so strokovni delavci za varnost in zdravje pri delu pričeli izvajati poostreni nadzor nad izvajanjem ukrepov za varno delo na terenu. Največ pozornosti pri tem posvečamo pravilnemu zavarovanju delovišč na cesti proti prometu in uporabi osebne varovalne opreme pri delu.

I.4 Finančno poslovanje in upravljanje s finančnimi tveganji

V družbi DARS d. d. aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj le-ta predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS d. d. zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilj upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS d. d. so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja, da bodo ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilnejši denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi; načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih; vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti; spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)

Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Valutno tveganje

Izpostavljenost valutnim tveganjem ocenjujemo kot nizko, zato ne uporabljamo instrumentov zavarovanja. V družbi DARS d. d. večina transakcij poteka v evrih. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v valuto evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanje na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnim tveganjem, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnimi tveganji je stabilen denarni tok v smislu izpolnjevanja obveznosti družbe. Družba je na dan 30. 6. 2019 imela najetih 35 dolgoročnih posojil, ki so delno ali v celoti vezana na referenčno obrestno mero EURIBOR (šestmesečni ali trimesečni).

Povprečna vrednost EURIBOR-a v prvem polletju leta 2019 je bila nižja kot v prvem polletju leta 2018. Šestmesečni EURIBOR se je v prvem polletju leta 2019 nahajal v območju med -0,23 in -0,31 odstotka. Ključna obrestna mera Evropske centralne banke je na dan 30. 6. 2019 znašala 0 odstotkov. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na dan 30. 6. 2019 znašala 1,69 % in je bila rahlo višja kot je znašala na dan 30. 6. 2018 (1,64 %).

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. V prvem polletju 2019 nismo sklenili novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj, ker družba v zadnjem času, ko so obrestne mere v območju z evrom na zgodovinsko nizkih ravneh in se dvig obrestnih mer ves čas odmika, izpostavljenost obrestnemu tveganju zmanjšuje tudi preko novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri.

V prvem polletju 2019 se je še povečal delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je 30. 6. 2019 zajemal 69,3 % kreditnega portfelja družbe DARS d. d., preostanek v višini 29,7 % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 1 % predstavlja

brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 70,3 % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga DARS d. d. in strukturo obrestnih mer na dan 30. 6. 2019 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 6,4 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako velik vpliv na čisti poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnim tveganjem, ki zajemajo vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi (npr. ustavitev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitve pogodbe), v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo za to, da se to ne bo dogajalo oz. da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je, da se spodbuja poplačniško plačevanje cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganja neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z DARS d. d., se obvladuje tako, da se spremlja njihove bonitetne ocene. Glede na bonitetno oceno se od njih zahteva predložitev finančnih zavarovanj. V primeru, da pride do zamude pri plačilu, se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke, pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine.

Likvidnostno tveganje

Tveganja plačilne sposobnosti zajemajo tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je uskladitev ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga do leta 2021 porabljajo bistveni del denarnega toka iz poslovanja, zato bo potrebno del dolga tudi refinancirati. Za ta namen je bil v letu 2015 sprejet Krovni zakon za prestrukturiranje dolga (Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti DARS d. d. iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga DARS d. d. (Uradni list RS, št. 30/15)). Sprejeti zakon omogoča družbi DARS d. d. aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se družba zadolžuje s 100-odstotnim poroštvom države. Zaradi likvidnostne rezerve v letu 2018 ni bilo potrebe po refinanciranju, tako je družba zmanjšala svoj dolg v višini za 219,6 milijona evrov. Prav tako ni potrebe po refinanciranju v letu 2019.

Za financiranje vzpostavitve Elektronskega cestninskega sistema je bila v novembru 2017 sklenjena nova pogodba z banko EIB za najem kredita v višini 51 milijonov evrov. Konec junija 2018 je bilo črpano 25 milijonov EUR, ostalo bo črpano v letu 2019. Za zaprtje finančne konstrukcije projekta vzpostavitve Elektronskega cestninskega sistema je družba v 2018 pričela z novim postopkom zadolževanja in sicer brez poroštva države. Pogoji zadolževanja so prilagojeni pogojem iz kreditne pogodbe z EIB banko. Kreditna pogodba je bila podpisana 25. 4. 2019.

Veliko pozornost posvečamo vodenju denarnega toka predvsem na področju planiranja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Prihodki od cestnin so bili v letu 2018 višji kot v letu 2017, kar posledično povečuje obseg obratnega kapitala. S pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visok nivo likvidnosti družbe DARS d. d., ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospеле obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo poleg refinanciranja potrebno vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.5 Analiza poslovanja

Prihodki DARS d. d.

Vrsta prihodkov	I-VI 2019 v EUR	I-VI 2018 v EUR	Indeks 2019/2018	Strukturni deleži I-VI 2019 v %
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	158.492	153.115	104	0
Prihodki od cestnin	217.155.969	207.103.142	105	86
- vinjete	81.916.871	78.430.956	104	33
- tovorni promet	128.648.114	122.518.758	105	51
- cestnina predora Karavanke	6.590.984	6.153.429	107	3
Prihodki od zakupnin za počivališča	4.205.678	3.845.564	109	2
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	443.599	467.264	95	0
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	356.791	380.369	94	0
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	490.906	495.086	99	0
Drugi prihodki od prodaje	882.325	1.653.690	53	0
Drugi poslovni prihodki	26.960.938	7.126.059	378	11
Finančni prihodki	432.697	416.010	104	0
Drugi prihodki	127.407	3.302.700	4	0
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	220.292	255.922	86	0
Skupaj	251.435.094	225.198.922	112	100

V prvi polovici poslovnega leta 2019 so prihodki družbe DARS d. d. znašali 251,4 mio EUR in so za 12 % višji v primerjavi s preteklim obdobjem.

Prihodki od cestnin so v obravnavanem obdobju znašali 217,2 mio EUR in predstavljajo 86 % vseh prihodkov družbe DARS d. d. V strukturi prihodkov od cestnin so 38 % predstavljali prihodki od vinjet, 59 % prihodki od cestninjenja tovornih vozil ter 3 % prihodki od cestnine predora Karavanke.

Cestninski kilometri tovornih vozil še vedno naraščajo. Glavna vzroka sta povečan promet in cestninjenje celotnega omrežja z uvedbo sistema DarsGo. Pri tovornem prometu je tako v prvi polovici leta pozitivno na prihodke najbolj vplivala rast prometa in cestninjenje celotnega omrežja z uvedbo sistema DarsGo, negativno pa spremenjena struktura vozil glede na emisijske razrede EURO.

Do konca junija se je količinska prodaja vinjet z letnico 2019 povečala za 163.720 kosov oz. 5 % glede na enako obdobje preteklega leta.

Drugi prihodki od prodaje so nižji glede na preteklo realizacijo zaradi novo ustvarjenih prihodkov administrativnih stroškov izdaje naprave DarsGo, ki so bili v večji meri izvršeni s pričetkom novega načina cestninjenja v prvi polovici leta 2018.

Drugi poslovni prihodki so višji zaradi prihodkov od porabe dolgoročno odloženih prihodkov, ki se nanašajo na porabo prejetih sredstev Evropske unije in drugih sofinancerjev ter odprave dolgoročnih rezervacij iz naslova tožb.

Drugi prihodki so v skladu z načrtovanimi. V enakem obdobju lanskega leta so bili višji zaradi prejetih odškodnin oz. nadomestil.

Odhodki DARS d. d.

Vrsta odhodkov	I-VI 2019 v EUR	I-VI 2018 v EUR	Indeks 2019/2018	Strukturni deleži I-VI 2019 v %
Stroški materiala	4.997.547	6.116.086	82	3
Stroški storitev	17.101.366	15.487.315	110	11
Stroški dela	20.016.198	18.904.279	106	13
Odpisi vrednosti	90.188.170	83.906.802	107	58
Drugi poslovni odhodki	1.726.427	225.841	764	1
Finančni odhodki	20.706.668	20.347.717	102	13
Drugi odhodki	161.810	92.615	175	0
Skupaj	154.898.185	145.080.656	107	100

Odhodki družbe DARS d. d. so v obdobju januar – junij 2019 znašali 154,9 mio EUR in so bili za 7 % višji v primerjavi z enakim obdobjem leta 2018.

Glede na preteklo leto so bili višji stroški storitev. Višji so stroški provizij zaradi večje količine prodanih vinjet, stroški storitev zunanjih DarsGo servisov in stroški vzdrževanja osnovnih sredstev ter stroški plačilnega prometa.

Stroški dela so za šest odstotnih točk višji v primerjavi z 2018 in so nižji od načrtovanih.

Odpisi vrednosti osnovnih sredstev so v obravnavanem obdobju znašali 90,2 mio EUR (oziroma 58 % vseh odhodkov družbe) in so bili za 7 % višji v primerjavi z realizacijo preteklega obdobja. Odpisi vrednosti so višji zaradi amortizacije neopredmetenih dolgoročnih sredstev (sistem DarsGo), pričetka amortiziranja odseka Draženci - Gruškovje ter vlaganj v DarsGo opremo.

Finančni odhodki so v obravnavanem obdobju znašali 20,7 mio EUR (oziroma 13 % vseh odhodkov družbe). Družba DARS d. d. v obdobju nizkih obrestnih mer za čim daljše obdobje fiksira obrestne mere pri obstoječih posojilih, kjer obstaja možnost klavzule fiksne popravljive obrestne mere. Prav tako s ciljem doseganja primerne strukture variabilne in fiksne obrestne mere sklepa posle zavarovanja obrestnega tveganja (IRS posle).

Drugi poslovni odhodki in drugi odhodki predstavljajo majhen delež v strukturi celotnih odhodkov. Drugi poslovni odhodki so v letošnjem letu višji zaradi vlaganj v tuja osnovna sredstva in se pripoznajo kot tekoči stroški poslovanja družbe.

Poslovni izid

Celotni poslovni izid družbe DARS d. d. je za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019 znašal 78,2 mio EUR in je bil višji za 20 % v primerjavi s poslovnim izidom za prvo polovico leta 2018.

I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2019 do dne priprave poročila

Marec

Družba DARS d. d. ima po ZDARS-1 v poslovnih knjigah evidentirane nepremičnine drugih upravljavcev. Dne 4. 3. 2019 je družba z Republiko Slovenijo podpisala Dogovor o izvedbi prenosa sredstev, ki so v upravljanju organov Republike Slovenije, iz premoženja Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d. v premoženje Republike Slovenije po obstoječi knjigovodski vrednosti, v višini 235.724.995,56 evrov.

Dne 25. 3. 2019 je bila izvedena skupščina družbe, na kateri je skupščina družbe sprejela sklep, da se osnovni kapital družbe zmanjša za 235.724.995,56 evrov. Zaradi izvedbe zmanjšanja osnovnega kapitala edini delničar Republika Slovenija namesto izplačila v denarju prejme stvari – sredstva, katerih knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2018 znaša 235.724.995,56 evrov. Izplačilo delničarju Republiki Sloveniji se izvede z izročitvijo stvari skladno s 375. členom ZGD-1.

April

Nadzorni svet je dne 15. 4. 2019 obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2018.

DARS d. d. je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, in veljavne zakonodaje objavil revidirano Letno poročilo DARS d. d. za leto 2018, katerega sestavni del sta tudi izjava o upravljanju družbe ter letni dokument.

Družba je z banko KfW IPEX-Bank 25. aprila 2019 sklenila kreditno pogodbo za najem kredita v višini 51 milijonov evrov, za investicijska vlaganja. Obveznosti iz zadolžitve niso zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Junij

Nadzorni svet Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji, je na 43. redni seji dal soglasje za izdelavo projektne dokumentacije za zgraditev prvega odseka nove prometne povezave na trasi severnega dela tretje razvojne osi, od priključka Šentrupert do priključka Velenje jug.

Na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze d. d. in veljavne zakonodaje je družba objavila Trajnostno poročilo za leto 2018.

I.7 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila

Računovodski izkazi družbe DARS d. d.

Bilanca stanja na dan 30. 6. 2019

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	30. 6. 2018
SREDSTVA	5.615.657.802	5.735.708.725
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	5.201.176.315	5.372.708.447
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	30.677.537	33.224.313
1. Dolgoročne premoženjske pravice	30.654.478	33.198.372
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	23.058	25.940
II. Opredmetena osnovna sredstva	5.083.532.485	5.147.310.956
1. Zemljišča in zgradbe	4.938.366.471	4.973.837.468
a) Zemljišča	193.828.746	198.628.929
b) Zgradbe	4.744.537.726	4.775.208.539
3. Druge naprave in oprema	36.760.395	29.110.388
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	108.405.619	144.363.100
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	108.405.619	144.363.100
III. Naložbene nepremičnine	2.296.775	2.326.468
IV. Dolgoročne finančne naložbe	57.000.964	162.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	57.000.964	162.000.964
c) Druge delnice in deleži	964	964
č) Druge dolgoročne finančne naložbe	57.000.000	162.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	21.542.786	22.482.736
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	30.757	30.761
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	21.512.028	22.451.975
VI. Odložene terjatve za davek	6.125.768	5.363.010
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	412.497.777	360.806.712
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	150.074	292.467
II. Zaloge	4.892.286	3.624.831
1. Material	3.796.666	3.291.886
3. Proizvodi in trgovsko blago	1.095.619	332.944
III. Kratkoročne finančne naložbe	293.000.000	253.452.200
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	0	452.200
c) Druge kratkoročne finančne naložbe	0	452.200
2. Kratkoročna posojila	293.000.000	253.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim	293.000.000	253.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	55.684.912	58.700.118
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	35.433.237	33.943.413
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	20.251.675	24.756.705
V. Denarna sredstva	58.770.506	44.737.097
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	1.983.710	2.193.566

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	30. 6. 2018
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.615.657.802	5.735.708.725
A. KAPITAL	3.033.780.875	2.875.171.100
I. Vpoklicani kapital	2.322.284.140	2.322.284.140
1. Osnovni kapital	2.322.284.140	2.322.284.140
II. Kapitalske rezerve	26.576.528	26.576.528
III. Rezerve iz dobička	566.797.337	467.395.832
1. Zakonske rezerve	32.737.888	25.017.383
4. Statutarne rezerve	125.588.272	88.915.873
5. Druge rezerve iz dobička	408.471.176	353.462.577
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-15.080.625	-5.981.197
VI. Preneseni čisti poslovni izid	55.008.600	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	78.194.897	64.895.796
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	166.631.305	201.085.549
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	3.314.139	3.365.526
2. Druge rezervacije	2.862.325	31.907.845
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	160.454.840	165.812.178
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	2.075.558.756	2.278.529.508
I. Dolgoročne finančne obveznosti	1.955.223.015	2.150.720.270
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.637.968.737	1.830.281.036
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	160.364.547	160.364.547
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	156.889.732	160.074.687
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	120.285.559	127.609.708
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	344.487	623.128
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	119.941.072	126.986.580
III. Odložene obveznosti za davek	50.181	199.530
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	289.208.581	325.543.973
II. Kratkoročne finančne obveznosti	226.507.644	251.134.140
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	197.170.536	233.500.555
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	4.275.767	4.275.183
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	25.061.341	13.358.402
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	62.700.937	74.409.833
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	43.156.062	43.847.441
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	31.009	123.797
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	19.513.865	30.438.595
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	50.478.286	55.378.596

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2019

v EUR (brez centov)	1. 1. do 30. 6. 2019	1. 1. do 30. 6. 2018
1. Čisti prihodki od prodaje	223.693.760	214.098.230
Prihodki od cestnin	217.155.969	207.103.142
Prihodki od zakupnin za počivališča	4.205.678	3.845.564
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	443.599	467.264
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	356.791	380.369
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	158.492	153.115
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	490.906	495.086
Drugi prihodki od prodaje	882.325	1.653.690
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	220.292	255.922
4. Drugi poslovni prihodki	26.960.938	7.126.059
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-22.098.913	-21.603.401
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-4.997.547	-6.116.086
b) Stroški storitev	-17.101.366	-15.487.315
6. Stroški dela	-20.016.198	-18.904.279
a) Stroški plač	-13.977.533	-13.227.784
b) Stroški socialnih zavarovanj	-2.883.373	-2.724.046
c) Drugi stroški dela	-3.155.292	-2.952.450
7. Odpisi vrednosti	-90.188.170	-83.906.802
a) Amortizacija	-89.234.250	-83.889.659
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	-950.963	-16.266
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-2.957	-877
8. Drugi poslovni odhodki	-1.726.427	-225.841
10. Finančni prihodki iz danih posojil	425.257	409.908
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	425.257	409.908
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	7.440	6.103
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	7.440	6.103
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	-1.975.253	-213.597
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-18.688.289	-20.080.498
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	-11.592.877	-14.430.740
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	-3.639.136	-3.639.700
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	-3.456.276	-2.010.058
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-43.126	-53.622
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	-26.038	-47.149
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	-17.087	-6.473
15. Drugi prihodki	127.407	3.302.700
16. Drugi odhodki	-161.810	-92.615
17. Davek iz dobička	-18.342.013	-15.222.471
18. Odloženi davki	0	0
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	78.194.897	64.895.796

Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi družbe DARS d. d. za prvo polletje leta 2019 in 2018 niso revidirani.

Pojasnila k bilanci stanja

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe in služnostno pravico.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v polletju leta 2019*:

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Računalniški programi	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	521.515	43.298.635	43.820.150
Nabave	1.156.671	0	1.156.671
Aktiviranje	-590.738	590.738	0
Izločitve (odtuitve, odpisi)	0	-932.554	-932.554
Stanje na dan 30. 06. 2019	1.087.448	42.956.819	44.044.267
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2018	0	12.168.586	12.168.586
Amortizacija	0	2.138.221	2.138.221
Izločitve (odtuitve, odpisi)	0	-917.019	-917.019
Stanje na dan 30.06.2019	0	13.389.788	13.389.788
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	521.515	31.130.049	31.651.564
Stanje na dan 30. 06. 2019	1.087.448	29.567.031	30.654.479

*Primerjalni podatki v pregledu gibanja neopredmetenih sredstev so po revidiranem stanju na dan 31.12.2018.

V prvem polletju letu 2019 smo aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- nadgradnja projektnega informacijskega sistema DARS d.d. v višini 49.281 evrov,
- nadgradnja programske opreme ECS v višini 415.779 evrov,
- nadgradnja programske opreme za sistemsko podporo na infrastrukturi-PIS v višini 36.627 evrov,
- nadgradnja programske opreme banke cestnih podatkov v višini 15.610 evrov,
- nadgradnja sistema za elektronsko upravljanje in arhiviranje dokumentov v višini 13.802 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v višini 15.297 evrov in
- nadgradnja aplikacije GIS v višini 43.870 evrov.

Kot druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev v višini 23.058 evrov družba izkazuje dolgoročno odložene stroške pridobivanja blagovne znamke DarsGo, ki je bila ustvarjena znotraj družbe.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, stavbno pravico, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

V prvem polletju letu 2019 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 1.545.062 evrov,
- nabava delovnih strojev, naprav in priključkov v višini 1.505.788 evrov,
- nabava delovnih, tovornih in priklopnih vozil v višini 2.794.699 evrov,
- nabava pisarniškega pohištva ter ostale biro opreme v višini 103.582 evrov,
- nabava računalniške opreme v višini 99.856 evrov,
- nabava osebnih in kombiniranih vozil v višini 211.674 evrov,
- vlaganja v ECS opremo v višini 43.021 evrov,
- vlaganja v DarsGo naprave v višini 698.240 evrov in
- vlaganja v opremo video nadzora v višini 16.661 evrov.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v prvem polletju leta 2019*:

V EUR (brez centov)	Zemljišča		Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (baze, CP, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja ...)	Oprema in drobni inventar	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
	Zemljišča	Stavbna pravica					
Nabavna vrednost							
Stanje na dan 31. decembra 2018	32.171.609	190.760.000	5.877.606.366	75.377.461	147.589.743	58.076.899	6.381.582.077
Nabave v letu 2019	0	0	0	0	0	57.518.748	57.518.748
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0	0
Aktiviranje	171.445	0	1.298.387	246.675	5.473.521	-7.190.027	0
Izločitve v letu 2019 (odtuitve, odpisi)	-1.458.066	0	0	-10.160	-8.069.412	0	-9.537.638
Stanje na dan 30. junij 2019	30.884.988	190.760.000	5.878.904.753	75.613.975	144.993.852	108.405.619	6.429.563.187
Popravek vrednosti							
Stanje na dan 31. decembra 2018	0	25.853.064	1.112.348.325	17.878.529	110.937.048	0	1.267.016.967
Amortizacija v letu 2019	0	1.963.178	78.602.216	1.155.286	5.360.503	0	87.081.183
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0	0
Izločitve v letu 2019 (odtuitve, odpisi)	0	0	0	-3.353	-8.064.095	0	-8.067.448
Stanje na dan 30. junij 2019	0	27.816.242	1.190.950.541	19.030.462	108.233.456	0	1.346.030.702
Sedanja vrednost							
Stanje na dan 31. decembra 2018	32.171.609	164.906.936	4.765.258.041	57.498.932	36.652.695	58.076.899	5.114.565.110
Stanje na dan 30. junij 2019	30.884.988	162.943.758	4.687.954.212	56.583.513	36.760.396	108.405.619	5.083.532.485

*Primerjalni podatki v pregledu gibanja opredmetenih osnovnih sredstev so po revidiranem stanju na dan 31. 12. 2018.

Naložbene nepremičnine

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	1.363.906	989.781	2.353.687
Povečanja	0	0	0
Stanje na dan 30. 6. 2019	1.363.906	989.781	2.353.687
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2018	0	42.066	42.066
Amortizacija	0	14.846	14.846
Stanje na dan 30. 6. 2019	0	56.912	56.912
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2018	1.363.906	947.715	2.311.621
Stanje na dan 30. 6. 2019	1.363.906	932.869	2.296.775

V letu 2017 je družba pridobila nepremičnine z namenom pridobivanja prihodkov od najemnin.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 30. junija 2019 v višini 57.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 57.000.000 evrov s povprečno ročnostjo 446 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,12 odstotka.

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vplaga v depozite bank s sedežem v RS. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev se v višini 30.754 evrov nanašajo na terjatev iz naslova potrditve prisilne poravnave do družbe T-2 d. o. o.

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se v višini:

- 21.504.152 evrov nanašajo na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 7.876 evrov nanašajo na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so na dan 30. 6. 2019 v višini 150.074 evrov evidentirana opredmetena osnovna sredstva, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge materiala so se v primerjavi s stanjem na dan 30. 6. 2018 povečale za 35 odstotkov. V strukturi zalog predstavljajo največji, 59-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (25 odstotkov), zaloge ograj (14 odstotkov), zaloge vinjet z letnico 2019 (10 odstotkov), zaloge nadomestnih delov (12 odstotkov) in zaloge naftnih derivatov (7 odstotkov).

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	Delež	30. 6. 2018	Indeks
Material	2.873.794	59	2.530.415	114
Nadomestni deli	460.310	9	390.097	118
Drobni inventar in embalaža	462.562	9	371.374	125
Trgovsko blago	1.095.619	22	332.944	329
Skupaj:	4.892.286	100	3.624.831	135

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročne finančne naložbe na dan 30. 6. 2019 v višini 293.000.000 evrov se nanašajo na kratkoročne depozite pri bankah s povprečno ročnostjo 538 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,25 %.

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	Delež	30. 6. 2018	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	35.433.237	64	33.943.413	104
- terjatve za cestnino	34.594.045	62	33.154.010	104
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob AC	504.960	1	286.704	176
- kupci za zapore	168.113	0	272.278	62
- druge kratkoročne poslovne terjatve	1.270.338	2	1.493.809	85
- popravek vrednosti drugih kratkoročnih terjatev	-1.104.219	-2	-1.263.387	87
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	20.251.675	36	24.756.705	82
- za dane predujme za obratna sredstva	15.418	0	309	4.985
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	31.171.951	56	30.645.871	102
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	-14.434.530	-26	-14.434.530	100
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	887.469	2	208.896	425
- terjatve za vstopni DDV	1.191.510	2	3.351.451	36
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	144.726	0	1.392.009	10
- ostale kratkoročne terjatve	2.999.913	5	5.601.450	54
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	-1.724.781	-3	-2.008.752	-
Skupaj:	55.684.912	100	58.700.118	95

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev predstavljajo terjatve do RS v skupni višini 18.081.024 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 17.199.266 evrov in nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 881.758 evrov, in terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 12.874.570 evrov. Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 62 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek pa so druge kratkoročne terjatve.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS d. d. opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS d. d. evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS.

Na dan 30. junij 2019 je imela družba oblikovan popravek vrednosti kratkoročnih terjatev do RS v višini:

- 14.434.530 evrov iz naslova terjatev do RS iz poslovanja za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1, izvedene leta 2010 in
- 801.718 evrov iz naslova terjatev za nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila za leto 2010.

Družba je za navedene terjatve iz leta 2010 vložila tožbo do RS.

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	Delež v %	30. 6. 2018	Indeks
Denarna sredstva v bankah	15.851.322	27	4.587.871	346
Depoziti na odpoklic in nočni depoziti	41.916.301	71	39.178.861	107
Denarna sredstva v blagajni	1.270	0	1.267	100
Denarna sredstva v blagajnah na DarsGo servisih	348.890	1	527.600	66
Denar na poti	652.723	1	441.497	148
Skupaj denarna sredstva:	58.770.506	100	44.737.097	131

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d. d.

Med denarna sredstva so uvrščeni:

- depoziti na odpoklic pri banki v višini 40.000.000 evrov, z povprečno ponderirano obrestno mero 0,003 %, in
- kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 1.916.300,58 evrov, z obrestno mero 0,01 odstotka.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 1.983.710 evrov se nanašajo v višini 1.731.612 evrov na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih, in kratkoročno nezaračunane prihodke od zakupa baznih postaj v višini 252.098 evrov.

Kratkoročno odloženi stroški se nanašajo med drugim na provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 1.117.283 evrov in kratkoročno odložene stroške tiskanja vinjet v višini 42.599 evrov.

Kapital

Osnovni kapital družbe DARS d. d. znaša 2.322.284.140 evrov in je razdeljen na 55.650.231 delnic. Edini lastnik družbe je Republika Slovenija.

Knjigovodska vrednost delnice na dan na dan 30. 6. 2019 znaša 54,52 evrov. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Čisti poslovni izid za čas od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019 znaša 78.194.897 evrov.

v EUR (brez centov)	30.6.2019	30.6.2018
A. KAPITAL	3.033.780.875	2.875.171.100
I. Vpoklicani kapital	2.322.284.140	2.322.284.140
1. Osnovni kapital	2.322.284.140	2.322.284.140
II. Kapitalske rezerve	26.576.528	26.576.528
III. Rezerve iz dobička	566.797.337	467.395.832
1. Zakonske rezerve	32.737.888	25.017.383
4. Statutarne rezerve	125.588.272	88.915.873
5. Druge rezerve iz dobička	408.471.176	353.462.577
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	-15.080.625	-5.981.197
VI. Preneseni čisti poslovni izid	55.008.600	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	78.194.897	64.895.796

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30.6.2019	30.6.2018	Indeks
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	2.105.938	2.133.647	99
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.186.447	1.210.125	98
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	21.754	21.754	100
Rezervacije za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij	20.379	0	0
Rezervacije za tožbene zahtevke iz področja gradnje in obnov	2.841.947	31.878.929	9
Rezervacije za odpravnine ob spremembi sistema cestninjenja	0	28.916	0
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	380.757	231.925	164
Zakup optičnih vlaken	484.228	510.670	95

v EUR (brez centov)	30.6.2019	30.6.2018	Indeks
Unovčene garancije	5.054.129	7.087.058	71
Prejete državne podpore (kohezijska sredstva ipd.)	154.531.583	157.978.093	98
Oprostitive plačil prispevkov PIZ invalidov nad kvoto	4.144	4.432	93
Skupaj:	166.631.305	201.085.549	83

Dolgoročne finančne obveznosti

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Družba se zadolžuje z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest. Vsa najeta posojila so zavarovana s poroštvom RS.

Obrestne mere in načini obračuna obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	Delež	30. 6. 2018	Indeks
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	766.256.785	39 %	843.959.806	91
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	871.711.952	45 %	986.321.230	88
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	19.109.731	1 %	22.294.687	86
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	2 %	37.780.000	100
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	5 %	100.000.000	100
Izdane dolgoročne obveznice	160.364.547	8 %	160.364.547	100
Skupaj	1.955.223.015	100 %	2.150.720.270	91

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2019	Delež
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo do 5 let	669.053.815	34 %
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo nad 5 let	1.286.169.200	66 %
Skupaj	1.955.223.015	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v prvem polletju leta 2019:

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2019	povečanja I-VI 2019	zmanjšanja I-VI 2019	stanje 30. 6. 2019
Evropska investicijska banka	689.137.714	0	21.465.941	667.671.773
Nova Ljubljanska banka	362.019.231	0	19.389.103	342.630.128
Kreditanstalt für Wiederaufbau	158.828.125	0	8.359.375	150.468.750
Konzorcij slovenskih bank	77.590.231	0	25.774.958	51.815.273
Deutsche Pfandbriefbank	65.476.191	0	11.904.762	53.571.429
UniCredit Banka Slovenija	20.010.015	0	4.167.919	15.842.097
KA FINANZ	7.000.000	0	7.000.000	0
Addiko Bank	25.637.373	0	3.334.752	22.302.621
Regione Autonoma Friuli Venezia	19.109.732	0	0	19.109.732
Intesa Sanpaolo	84.666.667	0	0	84.666.667
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
Abanka	50.000.000	0	0	50.000.000
SKB banka	50.000.000	0	0	50.000.000
Unicredit + Intesa Sanpaolo	99.000.000	0	0	99.000.000
SID banka	50.000.000	0	0	50.000.000

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2019	povečanja I-VI 2019	zmanjšanja I-VI 2019	stanje 30. 6. 2019
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	160.364.547	0	0	160.364.547
Skupaj	2.056.619.825	0	101.396.810	1.955.223.015

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih:

v EUR (brez centov)		
Posojilodajalec	30. 6. 2019	Delež
Konzorcij slovenskih bank	51.815.273	3 %
Addiko Bank	22.302.621	1 %
Unicredit Bank Slovenija	15.842.097	1 %
Intesa Sanpaolo	84.666.667	5 %
NLB	342.630.128	21 %
Evropska investicijska banka	667.671.773	41 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	150.468.750	9 %
Deutsche Pfandbriefbank	53.571.429	3 %
Abanka	50.000.000	3 %
SKB banka	50.000.000	3 %
Unicredit + Intesa Sanpaolo	99.000.000	6 %
SID banka	50.000.000	3 %
KA FINANZ	0	0 %
Skupaj	1.637.968.737	100 %

a) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d. d. je pri konzorciju domačih bank v obdobju 1996–2004 najela sedem posojil. Posojila Konzorcija slovenskih bank so bila v prvi polovici leta 2019 odplačana v skupnem znesku 41.272.915 evrov.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	0
II	od 2004 do 2019	0
III	od 2007 do 2019	0
IV	od 2008 do 2020	0
V	od 2007 do 2020	9.925.269
VI	od 2009 do 2021	21.424.034
VII	od 2012 do 2024	20.465.970
Skupaj		51.815.273

b) Posojila Addiko Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri Addiko Bank. Posojila Addiko Bank so bila v prvi polovici leta 2019 odplačana v skupnem znesku 3.334.752 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Addiko Bank ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	9.996.503
II	od 2012 do 2024	5.003.497
III	od 2014 do 2023	7.302.621
Skupaj		22.302.621

c) Posojili Unicredit bank Slovenija

V letih 2005 in 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Unicredit bank Slovenija. Posojili Unicredit bank Slovenija sta bili v prvi polovici leta 2019 odplačani v skupnem znesku 4.167.918 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Unicredit bank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	5.842.097
II	od 2007 do 2021	10.000.000
Skupaj		15.842.097

d) Posojilo banke Intesa Sanpaolo

V letu 2006 je družba DARS d. d. najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo in je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2016 je DARS d. d. najel posojilo pri banki Intesa Sanpaolo v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

V prvi polovici leta 2019 ni bilo odplačila posojila banke Intesa Sanpaolo (zapadlost prestavljena v julij 2019).

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roka odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	4.666.667
II	od 2021 do 2036	80.000.000
Skupaj		84.666.667

e) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri NLB.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	175.050.000
II	od 2015 do 2027	117.580.128
III	od 2016 do 2023	50.000.000
Skupaj		342.630.128

f) Posojilo Abanka

Leta 2015 je DARS d. d. najel posojilo pri banki Abanka v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do Abanke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	50.000.000
Skupaj		50.000.000

g) Posojilo SKB

Leta 2015 je DARS d. d. najel posojilo pri banki SKB v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SKB ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	50.000.000
Skupaj		50.000.000

h) Posojilo Unicredit banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je DARS d. d. najel posojilo pri banki Unicredit in banki Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do Unicredit banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	99.000.000
Skupaj		99.000.000

i) Posojilo SID banka

Leta 2016 je DARS d. d. najel posojilo pri banki SID v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID banke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

j) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila najeta v obdobju 1994–2006 in so bila v prvi polovici leta 2019 odplačana v znesku 32.632.607 EUR. Končne zapadlosti posojil so med leti 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2003 do 2018	0
III	od 2004 do 2019	0
IV	od 2005 do 2019	0
V	od 2007 do 2027	42.000.000
VI	od 2012 do 2029	56.705.000
VII	od 2014 do 2037	188.636.364
VIII	od 2015 do 2033	214.277.778
IX	od 2016 do 2041	145.000.000
X	od 2019 do 2028	21.052.631
Skupaj		667.671.773

k) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letih 2008 in 2009 je družba DARS d. d. pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela tri posojila, ki so bila namenjena financiranju gradnje avtocest. Posojila KfW so bila v prvi polovici leta 2019 odplačana v znesku 18.859.375 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	150.468.750
III	od 2015 do 2019	0
IV	od 2015 do 2019	0
Skupaj		150.468.750

l) Posojili Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefsbank v skupnem znesku 225.000.000 EUR. Posojili Deutsche Pfandbriefsbank sta bili v prvi polovici leta 2019 odplačani v znesku 11.904.762 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefsbank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	28.571.429
II	od 2013 do 2021	25.000.000
Skupaj		53.571.429

m) Posojilo KA FINANZ AG (prej Kommunalkredit)

V letu 2010 je družba DARS d. d. najela posojilo v višini 70.000.000 EUR pri banki KA FINANZ AG, ki je bilo v celoti črpano v letu 2010. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. Posojilo KA FINANZ AG je bilo v prvi polovici leta 2019 odplačano v znesku 7.000.000 evrov.

Dolgoročne obveznosti do KA FINANZ ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	0
Skupaj		0

Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

DARS d. d. je z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izvedla tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Izdaja	Zapadlost	v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	42.563.580
Skupaj		160.364.547

a) Obveznice DARS d. d. 1. emisije (DRS1)

Družba DARS d. d. je v letu 2004 izdala obveznice 1. emisije z oznako DRS1, v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, kuponska obrestna mera pa znaša 5,1 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS d. d. 2. emisije (DRS2)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice 2. emisije z oznako DRS2, v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, kuponska obrestna mera pa znaša 4,5 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

c) Obveznice DARS d. d. 3. emisije (DRS3)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice 3. emisije z oznako DRS3, v skupni nominalni vrednosti 42.563.580 EUR. Glavnica v celoti zapade v letu 2020, kuponska obrestna mera pa znaša 4,0 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo DARS d. d. pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	19.109.732
Skupaj		19.109.732

b) Posojilo Schuldschein

V prvi polovici leta 2015 je družba DARS d. d. najela posojilo na osnovi zadolžnice »Schuldschein« v višini 37.780.000 EUR, ki je bilo v celoti črpano v januarju 2015. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri.

Dolgoročne obveznosti do posojila »Schuldschein« ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica)

V letu 2017 je DARS izdal instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

Dolgoročne poslovne obveznosti

Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev v višini 344.487 evrov predstavljajo zadržana sredstva do izvajalcev gradnje avtocest zaradi prejetih zahtevkov podizvajalcev.

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 119.250.298 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe, za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2019, je kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenesen na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je bila ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje nadomestilo.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. DARS d. d. je izvedel uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi so izkazane tudi obveznosti do sofinancerjev spremljajoče infrastrukture (večinoma občin) v višini 690.774 evrov, ki se gradijo v okviru avtocestne infrastrukture in ne predstavlja avtoceste ter jo mora družba po izgradnji predati sofinancerjem.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 226.507.644 evrov predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 196.975.378 evrov med drugim predstavljajo:

a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2019;

Posojilodajalec	v EUR (brez centov)	
	30. 6. 2019	30. 6. 2018
Evropska investicijska banka III	0	11.666.666
Evropska investicijska banka IV	5.333.333	10.666.667
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka IX	2.631.579	0

Posojilodajalec	v EUR (brez centov)	
	30. 6. 2019	30. 6. 2018
Kreditanstalt für Wiederaufbau II	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau III	5.500.000	11.000.000
Kreditanstalt für Wiederaufbau IV	5.000.000	10.000.000
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	16.666.667	16.666.667
KA FINANZ	14.000.000	14.000.000
Konzorcij bank II	0	15.835.165
Konzorcij bank III	0	31.542.373
Konzorcij bank IV	15.498.733	10.332.489
Konzorcij bank V	15.086.410	7.940.216
Konzorcij bank VI	5.273.608	659.201
Konzorcij bank VII	5.116.492	5.116.492
Nova ljubljanska banka I	8.700.000	164.006
Nova ljubljanska banka II	10.689.103	0
Nova ljubljanska banka III	0	0
Addiko bank I	3.332.168	3.332.168
Addiko bank II	1.250.874	1.250.874
Addiko bank III	2.086.463	2.086.463
Unicredit bank I	1.669.170	1.669.170
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.667
Intesa Sanpaolo I	2.333.333	2.333.333
Intesa Sanpaolo I	0	0
Skupaj glavnice	190.996.510	227.090.527

b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 30. junij 2019 v višini 5.978.868 evrov. Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 30. junij 2019, in na obračunane obresti na dan 30. 6. 2019. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se na 30. 6. 2019 nahajale v intervalu med 0,0 % in 5,1 % letno.

c. obračunane obresti dolgoročnega bančnega posojila na dan 30. junij 2019 v višini 195.158 evrov, ki so bile plačane 1.7.2019.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 4.275.767 evrov se nanašajo na obresti, natečene do 30. junija 2019.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 25.061.341 evrov se nanašajo na:

V EUR (brez centov)	30. 6. 2019	30. 6. 2018
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955
Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	2.025.061	2.026.987
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	534.305	559.565
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	19.317.019	7.586.895
Skupaj	25.061.341	13.358.402

Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov v višini 19.317.019 evrov se nanašajo na obveznosti iz naslova vrednotenja izvedenih finančnih instrumentov na dan 30. 6. 2019.

Da bi se zavarovala pred obrestnimi tveganji, se je družba v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 30. junija 2019 variabilni obrestni meri izpostavljenih 29,65 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 69,32 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 30. 6. 2019.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 40 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je leta 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 40.000.000 evrov z ročnostjo treh let. S tem poslom je DARS d. d. delno zavaroval posojilo, najeto pri UniCredit Banki Slovenija. Posojilo je bilo zavarovano za tri leta s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let. V letu 2010 se je izvršila opcija podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let. Omenjeni posel je zapadel 30.6.2017.

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je DARS d. d. delno zavaroval posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v prvi polovici leta 2016 sklenila dodaten posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S tem poslom v višini 50 milijonov evrov je DARS d. d. v celoti zavaroval posojilo, najeto pri banki NLB (posojilo NLB III). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v prvi polovici leta 2017 sklenila dva dodatna posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 49,5 milijonov evrov in 50 milijonov evrov je DARS d. d. delno zavaroval posojila, najeta pri banki Unicredit in Banki Koper (posojilo UNI+BK) in pri KfW (posojilo KfW 267,5). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	30.6.2019	Delež	30.6.2018	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	43.156.062	69	43.847.441	98
Kratkoročne obveznosti za predujme	31.009	0	123.797	25
Kratkoročne obveznosti do delavcev	1.869.891	3	1.712.915	109
Kratkoročne obveznosti do države	15.976.752	25	23.735.743	67
-obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	4.560.464	7	2.748.485	166
-obveznosti za obračunani DDV	7.640.961	12	7.282.164	105
- kratkoročna obveznost za stavbno pravico	0	0	11.160.507	0
-obveznosti za davke in prispevke	1.390.814	2	1.243.729	112
-druge obveznosti do države	1.249.088	2	1.300.858	96
-obveznosti iz naslova obračunanega pribitka k cestnini	1.135.426	2	0	0
Kratkoročne obveznosti do drugih	1.667.222	3	4.989.938	33
Skupaj:	62.700.937	100	74.409.833	84

Največji delež (69-odstoten) kratkoročnih poslovnih obveznostih predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Te obveznosti zajemajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti s strani izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih odstotkov pogodbene vrednosti. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem in se nakažejo potem, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost in dostavijo investitorju zahtevano dokumentacijo. Na dan 30. 6. 2019 so kratkoročne obveznosti na podlagi zadržanih sredstev znašale 22.850.025 evrov in so predstavljale 53-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga bodo po novem plačevali cestninski zavezanci v okviru elektronskega cestninjenja težkih vozil DarsGo. DARS d.d. kot upravljavec cestninskih cest je dolžan začeti obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva bodo namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se bodo lahko uporabila izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek bo obračunan vsem zavezancem z vozilom, katerega največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki bodo prevozili cestninske odseke med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 30.6.2019 znaša obveznost iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 1.135.426 evrov, in je bila nakazana v proračun Republike Slovenije dne 25. 7. 2019.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30.6.2019	Delež	30.6.2018	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	359.824	1%	534.167	67
Kratkoročne odloženi prihodki	50.118.461	99%	54.844.429	91
Skupaj	50.478.286	100%	55.378.596	91

Kratkoročno vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki zajemajo vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 232.371 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini - 127.453 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki se nanašajo na:

- že zaračunane letne in polletne vinjete, veljavne za uporabo avtocest v letu 2019, v skupni višini 44.342.296 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2019 pa velja od 1. 12. 2018 do 31. 1. 2020),
- naloženo dobroimetje na predplačniške cestninske medije v starem cestninskem sistemu, ki je bil ukinjen s 1. 4. 2018, v višini 1.867.808 evrov (Uporabniki starega cestninskega sistema morebitnega neporabljenega dobroimetja na ABC-tablicah in DARS-kartica ne morejo prenesti na račun vozila v sistemu DarsGo, saj gre za dva popolnoma ločena sistema, temveč lahko zahtevajo vračilo na transakcijski račun).
- naloženo dobroimetje na predplačniškem računu sistema DarsGo ki je bilo zaračunano in plačano. Pri prehodu skozi cestninski portal se dobroimetje na računu zmanjša za znesek cestnine uporabljenega cestninskega odseka. Na dan 30. 6. 2019 je bilo stanje 3.828.647 evrov in
- druge kratkoročno odložene prihodke v višini 79.710 evrov.

Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 30.6.2019 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 111.542.123 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oz. terjatve iz naslova prejetih garancij oz. drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.

2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS d. d., znaša 1.108.315 evrov.
3. Na dan poročanja je bilo proti družbi vloženih za 62.457.501 evrov tožb (glavnice), od katerih 99 % izhaja s področja gradenj in obnov avtocest. Od navedenih tožb so bile na podlagi pridobljenih pravnih mnenj in ocene posloводства oblikovane rezervacije iz naslova tožb v višini 2.862.325 evrov (glavnice in zamudne obresti)
4. 3.753.423 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve DARS d. d., minimalna.
5. Dne 16. 11. 2017 je bila za financiranje vzpostavitve sistema DarsGo sklenjena nova pogodba z banko EIB za najem kredita v višini 51 milijonov evrov. V letu 2018 je bil kredit delno črpan in sicer v višini 25 milijonov evrov. Preostanek v višini 26 milijonov evrov predstavlja nečrpani znesek kredita. Končni datum črpanja kredita je 36 mesecev po podpisu pogodbe.

Nobena od naštetih obveznosti na dan 30.6.2019 ne izpolnjuje pogojev za pripoznanje med bilančne postavke, družba pa iz tega naslova ne pričakuje materialnih posledic.

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

Čisti prihodki od prodaje

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Prihodki od cestnin	217.155.969	97	207.103.142	105
- prihodki od prodaje vinjet	81.916.871	-	78.430.956	104
- prihodki od cestnine za tovorni promet	128.648.114	-	122.518.758	105
- prihodki od cestnine predora Karavanke	6.590.984	-	6.153.429	107
Prihodki od zakupnin za počivališča	4.205.678	2	3.845.564	109
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	443.599	0	467.264	95
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	356.791	0	380.369	94
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	490.906	0	495.086	99
Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila	158.492	0	153.115	104
Drugi prihodki od prodaje	882.325	0	1.653.690	53
Skupaj čisti prihodki od prodaje	223.693.760	100	214.098.230	104

Prihodki od pobiranja cestnine so v prvem polletju leta 2019 znašali 217.155.969 evrov in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 81.916.871 evrov oziroma 38 odstotkov prihodkov od cestnin in prihodki od cestninjenja vozil, težkih nad 3,5 tone, 128.648.114 evrov oziroma 59 odstotkov prihodkov od cestnin ter prihodki od cestnine predora Karavanke 6.590.984 oziroma tri odstotke prihodkov od cestnin.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so v prvi polovici leta 2019 znašali 4.205.678 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 443.599 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 490.906 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 356.791 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so v prvi polovici leta 2019 znašali 158.492 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih DARS d. d. opravlja v imenu in za račun RS na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 882.325 evrov predstavljajo prihodki od administrativnih stroškov izdaje DarsGo naprav, prihodki od provizije, ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v prvem polletju letu 2019 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so v prvem polletju leta 2019 znašali 220.292 evrov.

Drugi poslovni prihodki

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	18.616.592	69	1.957.525	951
Prihodke od porabe/odprave dolgoročno odloženih prihodkov	6.958.850	26	4.181.906	166
Odškodnine od zavarovalnic	1.228.658	5	922.026	133
Drugi poslovni prihodki	156.837	1	64.603	243
Skupaj poslovni prihodki	26.960.938	100	7.126.059	378

Odprava dolgoročnih rezervacij med drugim vključuje 18.476.338 odpravo rezervacij iz naslova tožb in v višini 140.254 evrov odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2018.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 6.958.850 evrov, ki se nanašajo na porabo prejetih sredstev Evropske unije in drugih sofinancerjev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oz. s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter drugih projektov. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodke. Družba je v prvi polovici leta 2019 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke višini 3.785.712 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 370.992 evrov je družba prenesla v prihodke prejete dolgoročno odložene prihodke iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financerjev projektov.

Odškodnine od zavarovalnic v višini 1.228.658 evrov se nanašajo na odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah.

Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov:

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Stroški materiala	4.997.547	4	6.116.086	82
Stroški storitev	17.101.366	13	15.487.315	110
Stroški dela	20.016.198	15	18.904.279	106
Odpisi vrednosti	90.188.170	67	83.906.802	107
Drugi poslovni odhodki	1.726.427	1	225.841	764
Skupaj:	134.029.708	100	124.640.324	108

Stroški materiala

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Stroški materiala	1.627.277	33	2.860.254	57
Stroški energije	2.308.259	46	2.451.081	94
Stroški nadomestnih delov	291.642	6	280.668	104
Odpis drobnega inventarja	658.475	13	428.797	154
Drugi stroški materiala	111.894	2	95.287	117
Skupaj:	4.997.547	100	6.116.086	82

Stroški storitev

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	458.915	3	904.053	51
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	6.016.859	35	3.297.027	182
Najemnine	834.508	5	790.689	106
Stroški plačilnega prometa	1.009.885	6	784.335	129
Provizija od prodanih vinjet	2.959.929	17	2.848.608	104
Stroški zavarovanj	371.541	2	647.445	57
Stroški študentskega dela	351.903	2	1.104.243	32
Storitve zunanjih DarsGo servisov	1.131.973	7	980.371	115
Drugi stroški storitev	3.965.853	23	4.130.543	96
Skupaj:	17.101.366	100	15.487.315	110

Stroški dela

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Stroški plač	13.977.533	70	13.227.784	106
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	2.883.373	14	2.724.046	106
Drugi stroški dela	3.155.292	16	2.952.450	107
Skupaj:	20.016.198	100	18.904.279	106

Odpisi vrednosti

v EUR (brez centov)	I-VI 2019	Delež	I-VI 2018	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	2.138.221	2	1.131.716	189
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	87.081.183	97	82.743.096	105
Amortizacija naložbenih nepremičnin	14.847	0	14.847	-
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	950.963	1	16.266	5.846
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	2.957	0	877	337
Skupaj:	90.188.170	100	83.906.802	107

Prevrednotovalni poslovni odhodki v zvezi z obratnimi sredstvi se nanašajo na popravke vrednosti terjatev ter odpis nekurantnih zalog materiala.

Finančni prihodki iz posojil, danim drugim

Finančni prihodki iz posojil, danim drugim, v višini 425.257 evrov se nanašajo na nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d. d. pri bankah v obliki depozitov.

Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb

Finančni odhodki iz oslabitve finančnih naložb v višini 1.975.253 evrov se nanašajo na prevrednotenje izpeljanih finančnih instrumentov.

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti v višini 18.688.289 evrov se nanašajo na:

- finančne odhodke iz posojil, prejetih od bank
Finančni odhodki v višini 11.592.877 evrov predstavljajo obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 30. 6. 2019 znaša 1,40 %.
- finančne odhodke iz izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 3.639.136 evrov predstavljajo obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev na dan 30. 6. 2019 znaša 4,35 %.

- finančne odhodke iz drugih finančnih obveznosti v višini 3.456.276 evrov, ki se med drugim nanašajo na:
 - finančne odhodke v višini 1.815.608 evrov, ki predstavljajo obresti iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj in
 - finančne odhodke v višini 1.639.959 evrov, ki predstavljajo obresti od dolgoročno dobljenih posojil pri tujih podjetjih.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 43.126 evrov med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti iz naslova nepravočasno poravnanih obveznosti in negativne tečajne razlike.

Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 127.407 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, povrnjene stroške postopkov pravnih zadev in podobno.

Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 161.810 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih, dane donacije in podobno.

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov

Po zaključku obračunskega obdobja ni bilo nobenih pomembnejših dogodkov.

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov niso imeli vpliva na računovodske izkaze družbe DARS d. d. za obdobje januar junij 2019.

Izjava o odgovornosti uprave

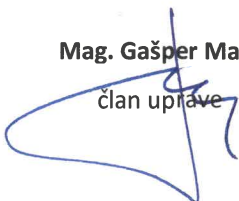
Člani uprave DARS d. d., v skladu s 113. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov po svojem najboljšem vedenju izjavljajo, da je povzetek računovodskega poročila družbe DARS d. d. za obdobje januar junij 2019 sestavljen v skladu s slovenskimi standardi računovodskega poročanja ter daje resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti do virov sredstev, finančnega položaja in poslovnega izida družbe DARS d. d.

Celje, 19. 8. 2019

Dr. Tomaž Vidic
predsednik uprave

Mag. Gašper Marc
član uprave

Vili Žavrlan
član uprave

Rožle Podboršek
član uprave/delavski direktor

DARS

DARS D.D.
DRUŽBA ZA AVTOCESTE
V REPUBLIKI SLOVENIJI